

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. II. Corollaria præcedentis doctrinæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

re ad bonum & conservationem totius Ecclesiae, A
quin potius ex inviolabili huius arctissimi sigilli
observatione, ejus conservatio pendeat; nam, ut
suprà dicebamus, si aliquando liceret sigillum
confessionis violare, totaliter destrueretur pœni-
tentiae Sacramentum.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrinae.

13. **EX** dictis inferitur primò, Confessarium Inter-
rogatum de peccatis quæ in confessione audi-
vit, posse etiam cum juramento, negare se ea sci-
re: tum quia in ea non scit ut homo, sed ut Deus,
sen ut Dei Vicarius: tum etiam, quia cum hæc in-
terrogatio non sit facta legitime & secundum or-
dinem juris, responsum illud verissimum est, quia
est propositio negativa de subiecto non suppo-
nente, ut rectè ait Petrus de Ledesma.

24. Inferitur secundo, non posse Confessarium ad
explicandum peccatum proprium in confessione,
revelare peccatum alterius in confessione audi-
tum; quia præceptum sigilli est arctius, quam
præceptum de integritate confessionis, cum ne-
quidem ad mortem vitandam liceat sigillum con-
fessionis violare, & præcepto integritatis con-
fessionis, multò minorè damna & pericula excu-
sent, ut constat ex dictis disputatione præceden-
tibus.

15. Inferitur tertio, non posse simul duò Confesso-
res, qui ambo simul pœnitentis peccata in con-
fessione audire, de iis, absque expressa licentia
confitentis, simul loqui, etiam ad finem dirigendi
illum ad salutem æternam; quia licet illa pec-
cata utrique Confessario cognita sint, ea tamen
educere extra iudicium Sacramentale, & inducere
in alium sermonem, est aliquatenus frangere
sigillum, & claustrum Sacramenti Pœnitentiae,
intra quod manere debet materia confessionis.
Ob eandem rationem, ne quidem apud ipsum
pœnitentem, licitum est Confessario loqui de
ejus confessione, extra Sacramentum, sine ejus
licitia & libero consensu. Imò neque potest
Sacerdos sine necessitate, peccata in priori con-
fessione audita pœnitenti exprobrare, cum plus
juris non habeat in materia præcedentis iudicii,
quam pœnitens obligationis ad aliquid repeten-
dum; unde debet peccata prius audita oblivioni
tradere, tanquam Dei Vicarius, qui Ezechiel. 18.
sic ait: Si impius egerit penitentiam, omnium iniqui-
tatum ejus non recordabor.

16. Inferitur quinto, non licere Sacerdoti facere
actionem aliquam, quæ ex natura sua sit expressi-
va peccati in confessione auditi; quia hoc esset
revelare confessionem, non verbo, sed facto; ei
tamen licitum esse exercere omnes illas actiones,
quæ de se sunt indifferentes ad significandum pec-
catum confessum aut non confessum, & possunt
etiam considerari omnibus circumstantiis, fieri
ex aliis motivis. Ex quo intelliges, quòd si tres
homines v. g. fuissent machinati mortem Sacer-
dotis, putà præparando vinum toxicatum, ad
Missam celebrandam; & unus pœnitentià ductus
ei confiteretur, & aperiret paracas insidias, pos-
set Sacerdos in tali casu fugere, aut abstinere à
celebratione, fingendo aliquam infirmitatem re-
pentinam; quia cum hujusmodi actiones de se
indifferentes sint ad significandum peccatum
confessum aut non confessum, & possint, etiam
consideratis omnibus circumstantiis, ex aliis mo-

tivis fieri, ex illis nullo modo sequitur, etiam
indirectè, revelatio criminis.

Inferes quinto, non posse Prælatum in con-
fessionem habitam ad extorcionem, nec proinde ex tali extorcionem
verè subditum ab officio ad nutum mutabilis, vel
in electione ei denegare suffragium ad officium
quo indignum esse ex confessione novit. Licet
enim non negem, hoc fortè & solo jure canonico
& naturali non esse omnino prohibitum, quia
electio fit per vota secreta, nullaque potest
duci suspicio de revelatione confessionis, ut vi-
detur docere S. Doctor hic art. 24. q. 2. hu-
jus: Si aliquis per confessionem aliquem quem au-
dit, novit ipsum esse prælatus indignum, potest
denegare suffragium; quia ex multis aliis causis
dicitur quis indignus ad prælatus officium; quare
peccato, sicut ex defectu scientie, vel etate, vel alio-
rum hujusmodi: Nihilominus hoc jure Ecclesiastico
& positivo prohibitum est, decreto scilicet
Clementis VIII. an 1593. die 28. Maii, quo
prohibet superioribus ne ad regimine vacante
cognitione ex confessionibus delinquentium
rum hoc sit vel minijm pœnitenti incommo-
dum, & habeat vim occultæ reprehensionis cul-
parum quas in confessione aperuit. Non prohi-
bentur tamen superiores per tale decretum, ad
abstinendum ab aliquibus actibus exterioribus
giminis, ex quibus rationabiliter non potest nobis
di confessio magis gravis & onerosa, quàm
est quòd superiores ex notitia quam habet per con-
fessionem, reddatur prudentior & caucior ad
regendum, ad impediendas peccata & occasiones
ad visitanda septa Monasterii, ne ulli peccato-
gressus furivus, & similia.

ARTICULUS II.

*Quæres cadant sub sigillo confessionis, & qui
per sona ad illud servandum obligantur?*

Quantum ad primum, dicendum est, ma-
teriam in quam primò & directè cadit obli-
gatio sigilli, esse peccata omnia etiam venialia,
& circumstantias eorum; quia licet venialia
solutè non sit materia gravis, respectivè tamen
ad confessionem, censetur gravis, quia ex co-
pula revelatione confessio redderetur odiosa,
plerique enim nolunt etiam venialia que com-
mittunt, ab aliis sciri; & aliunde etiam pericu-
lum esset, ne ex imprudentia Confessarii, morta-
lia pro venialibus interdum degerentur. Est
tamen hæc differentia inter mortale & veniale,
quòd non potest Confessarius dicere sine reve-
latione sigilli, talè pœnitentem fuisse confessum
peccatum mortale in genere, bene tamen potest
testi asserere de veniali; quia omnis qui ad Sacra-
mentum accedit, debet habere materiam sufficien-
tem, non tamen necessariam.

Secundò sub sigillo confessionis cadunt delicta
etiam naturalium, inhabilitates naturales, imperfe-
ctiones personales, & irregularitates, etiam si
ne peccato contraria, quando hæc aliquo modo
sunt circumstantiæ peccatorum, vel ad ea expun-
danda necessaria. Unde non potest Episcopus Or-
dines publicè petenti denegare ei quem ex illa
confessione novit esse irregularem, aut Parochum
foeminam & virum in conjuges non copulans,
quos ex sola confessione novit ad conjugium esse
inhabiles. Item Confessarius non potest vitare

enim, quem novit ex sola confessione esse excommunicatum non toleratum, licet nullus alius, praeter ipsum penitentem, suspicari possit hoc fieri propter notitiam confessionis.

20. Tertiò sub sigillo confessionis cadunt non solum peccata penitentis, sed etiam peccata complices five socii criminis: eodem enim sigillo obligatur Confessarius ad servandum secretum circa ea omnia quae sunt necessaria ad integram confessionem, cum sigillum confessionis ad hoc praecipue ordinetur, ut penitens sine timore possit integre confiteri; unde cum manifestatio personae complices inter dum necessaria sit ad integritatem confessionis, eodem sigillo obligatur Confessarius ad servandum secretum circa peccatum complices, quo circa peccatum ipsius penitentis.

21. Dices, Obligatio ad sigillum non est nisi in favorem penitentis: Ergo non obligat ad secretum servandum, nisi de peccatis ipsius penitentis, non vero ad celanda peccata complices, praesertim cum iste nullum secretum Confessario commiserit.

Respondet obligatio nem ad sigillum primario quidem non esse nisi in favorem penitentis, secundario tamen & ex consequenti, & quadam veluti redundantia, esse in favorem complices. Nec obstat, quod iste nullum secretum commiserit Confessario; sufficit enim ad obligationem sigilli, quod ipse penitens peccatum complices simul cum proprio peccato, ei sub secreto confessionis commiserit.

22. Quantum ad secundum, nempe personas quae ad sigillum confessionis obligantur, dico breviter eos omnes obligari ad hoc sigillum, qui peccata ex confessione sacramentali didicerunt, five ea fuerit re ipsa sacramentalis, five ex morali exultatione penitentis, & intentione illius. Unde ad hoc sigillum primo tenetur Sacerdos, qui Confessionem sacramentalem excipit, licet interdum contingat Sacramentum non perfici, & absolutionem penitenti denegari. Secundo in Confessione quae fit per interpretem, ipse interpres obligatur ad sigillum, quia communicat cum Confessario in actu ipso sacramentalis Confessionis. Tertiò superior à quo petitur facultas absolventi ab aliquo reservato, tenetur ad sigillum, sicut & ille à quo, de licentia penitentis, consilium petit Confessarius. Quarto, quicumque peccata alterius, five casu five consulto audivit, dum illa in Confessione exponeret, quia non cognoscit sua nisi ex ipso actu Confessionis sacramentalis, obligatur ad sigillum, sicut & ille cui Sacerdos Confessionem sacramentalem revelavit: non tamen ille qui reperit chartam in qua scripta est Confessio penitentis, quia nondum peccata in charta scripta, Ecclesiae clavibus subiecta sunt; nam tunc peccata subiciuntur clavibus, cum Sacerdoti manifestantur. Quis sit, ut in ea charta contineatur aliquod facinus, vergens in grave damnum innocentis, vel Reipublicae, tenetur illud revelare, cum secretum naturale non obliget cum damno alterius, & multo minus cum damno boni publici. Si tamen charta jam tradita fuisset Confessario, & casu è manibus eius dilapsa, tunc qui illam reperiret, ad sigillum Confessionis teneretur, quia in eo casu, peccata in ea contenta, fuissent Confessario manifestata, & indeque subdita clavibus Ecclesiae.

23. Sunt aliqui qui existimant, ipsum quoque penitentem teneri obligatione sigilli circa illa quae in confessione audivit à Confessario. Sed haec sententia probabiliter caret, quia obligatio sigilli

Tom. V.

A est in favorem solius penitentis, non vero ipsius Confessarii; unde non est alia obligatio in penitente, quam secreti naturalis circa ea quae interest Confessario ut secreto serventur, & quae non possunt revelari sine aliquo ipsius praedicio.

24. Alii arbitrantur, hoc sigillo teneri eum cui aliquis peccatum aliquod detegit, ea conditione ut illud servet sub sigillo Confessionis, ut saepe fieri solet; eique sententiae favere videtur D. Thomas hic art. 2. ad 2. ubi sic ait: *Alique non debet de facili aliquid recipere hoc modo (id est sub sigillo Confessionis) si tamen recipiat, tenetur ex promissione hoc modo celare, ac si in Confessione haberet, quamvis sub sigillo Confessionis non habeat.*

B Probabilius tamen est, in eo non esse aliam obligationem, quam secreti naturalis, ad celandum tale peccatum; quia, ut supra dicebamus, obligatio sigilli supra ea duntaxat peccata cadit, quae clavibus Ecclesiae subiecta fuere, & Sacerdoti in Confessione sacramentali manifestata. Nec oppositum docet D. Thomas loco citato, sed solum vult quod ille qui secretum aliquod sub sigillo Confessionis recepit, titulo fidelitatis, ratione promissionis factae, jure naturae tenetur tale secretum cum eadem sollicitudine ac firmitate & renacitate servare, ac si illud in Confessione ei manifestatum fuisset, subindeque obligatione sigilli ad illud servandum teneretur.

C Antequam huic disputationi finem imponamus, & de absolutione sacramentali disseramus, placet hic subnectere aliqua quae SS. Patres in laudem Confessionis peccatorum scribunt, ut ad ejus praxim penitentium animos inducant. Augustinus in serm. de Pen. haec habet: *Confessio est salus animarum, dissipatrix vitiarum, restauratrix virtutum, repugnatrix demonum, Quid plura? Obstruit os inferni, aperit portas paradisi Bernardus lib. de interiori Domino cap. 1. Homo per veritatem stimularis, peccata sua confitetur. Deus autem per misericordiam flexus, confitenti miseretur: Omnis namque spes veniae & misericordiae in Confessione est &c. Felix conscientia in qua misericordia & veritas obviaverunt sibi. Veritas confitens, & misericordia miserentis, quia non potest illi misericordia esse quae agnoscit in veritate. Calixtus ad illud Psal. 95. Confessio & pulchritudo in conspectu ejus: Confessionem (inquit) bene sequitur pulchritudo, quia nemo potest esse speciosus, nisi qui Domini fuerit miseratione mundatus. Fedus nos peccata faciunt, sed penitentiae reddunt lavacra decoros: Et ideo mundissimam speciem ante Domini stare conspectum dicit, quae fuerit fidei Confessione purgata &c. In eundem sensum Glossa mystice interpretatur versum illum Psal. 113. Facta est Iudaea sanctificatio ejus, Iudaea quippe juxta Hebraei nominis usum, Confessione significatur, & propterea tunc Iudaea dicitur sanctificatio fieri, cum cor Confessione sanctificatur & purgatur. Atque ad eundem sensum pertinere vult quod statim subiungitur, Iordanis conversus est retrorsum. Verba ejus sunt: Iordanis rivus iudicii interpretatur: per hoc ergo significatur quod penitentia peccatorem facit reverri de iudicio condemnationis ad iudicium salvationis, &c. Item Beda ibidem haec scribit: Facta est Iudaea sanctificatio ejus, quia cor ejus confessio purgavit &c. Demum Gregorius Magnus homil. 18. super Ezechiel. cum vestibulum interius mysticae civitatis quam Propheta vidit interpretatur, sic ait: Quid per interius vestibulum nisi aeterna virtutis latitudo signatur? quae modo inter angustias vitae praesentis jam spemante concipitur. De qua per Isaiam dicitur Intrate portas ejus in confessione, atria ejus in hymnis confessionum: Cum enim peccata nostra per la-*

crimis confitemur, angusta vita portam ingredimur: Sed cum post hæc ad æternam vitam perducimur, portam nostram atriis in confessionum laudibus intramus, quia ibi jam angustia non erit, cum nos læticia perpetua seſſivitas exceperit.

DISPUTATIO XII.

De Absolutione Sacramentali.

Expeditis difficultatibus quæ spectant ad confessionem sacramentalem, consequens est, ut de absolutione, quæ est illius forma & complementum, disseramus, & celebres aliquas difficultates & controversias quæ de ipsa agitari solent, breviter ac dilucidè resolvamus.

ARTICULUS PRIMUS.

Quæ verba sint de essentia absolutionis sacramentalis, & formæ sacramenti penitentiae?

S. I.

Quibusdam premisſis, difficultas resolvitur.

Certum est apud omnes, verba antecedentia scilicet *Miserere tui &c. Dominus noster Iesus Christus absolvat te &c.* ac ista subsequencia, *Pater Domini nostri &c.* non esse de essentia absolutionis sacramentalis, nec ad valorem Sacramenti necessaria, licet preces illæ utiles ac congruæ sint, tum ad exorandam antecedenter divinam misericordiam, tum consequenter ut virtute clavium eleventur omnia opera bona penitentis, ut illa ex meritis Christi operentur ultra proprium valorem. Unde Tridentinum sess. 14. cap. 3. ait, de Ecclesia sanctæ more, preces illas laudabiliter adungi. Solum ergo difficultas est circa ista verba: *Ego absolvo te ab omnibus peccatis tuis, in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*, quæ à Florentino & Tridentino assignantur pro forma Sacramenti penitentiae. Durandus enim existimat, omnia illa verba, nullo prætermisso, esse essentialia absolutioni sacramentali, & formæ Sacramenti penitentiae, vel saltè expressam Sanctissimæ Trinitatis invocationem. Gabriel asserit, ista, *Absolvo te ab omnibus peccatis tuis*, esse de essentia; Paludanus & Petrus Soto, hæc saltè, *Absolvo te à peccatis tuis*. In alio extremo Dominicus Soto in 4. dist. 22. q. 1. art. 1. §. *Postremum tandem dubium*, sentire videtur, istud verbum, *Absolvo*, solitariè prolatum, ad valorem absolutionis sufficere, quatenus affirmat, in articulo mortis, in quo est periculum ne quis decedat absque beneficio absolutionis, posse Sacerdotem proferre illud verbum, *Absolvo*, animo absolvendi à peccatis, & censuris, & tunc valide absolvere. Demum S. Thomas, & alii Theologi communiter, asserunt formam absolutionis essentialiter salvari in illis verbis, *Ego te absolvo*, imò & in solis istis, *Absolvo te*, suppresso pronomine, *Ego*, utpote quod in verbo primæ personæ absolvo, subintelligitur; unde idem S. Doctor 3. p. qu. 66. art. 3. ad 1. docet illud ad valorem Baptismi non requiri.

2. Dico igitur, Hæc sola verba, *Absolvo te*, esse essentialia absolutioni sacramentali, & ad valorem Sacramenti penitentiae necessaria.

Probatur primò ratione fundamentali: Ea solum verba sunt de essentia formæ absolutionis, quæ principalem effectum Sacramenti penitentiae significant: Sed sola ista verba, *Absolvo te*, hoc habent. Ergo illa sola sunt essentialia absolutioni

A sacramentali, & ad valorem Sacramenti penitentiae necessaria. Major patet, quia effectus Sacramentorum novæ legis est significare id quod in illis efficitur: Ergo ea tantum circumstantiæ quæ sufficient ad significandum effectum Sacramenti. Minor verò suadetur: Verbo quod absolutionem furienda sunt ex circumstantiis, non habent adjunctas, & secundum quæ ex contentu hominum institutione, determinatur ad significandum, ut patet in illa forma Baptismi corruptè prolata: *Ego te baptizo in nomine Patris & Filii, & Spiritus Sancti*, quæ ex declaratione Zacharie Papæ, valida est, eo quod prolata in tribus circumstantiis, ex communium hominum institutione, determinatur ad significandum effectum Sacramenti. Atqui sola ista verba, *Absolvo te*, consideratis omnibus circumstantiis in quibus proferuntur, significant principalem effectum Sacramenti penitentiae, nam licet hæc absolutionis sententia, tam absolute quam absolute, prolata tam in penitente, qui sua peccata confessus est sacerdoti, determinatur ad significandum absolutionem à peccatis, quæ est principalis effectus huius Sacramenti.

Probatur secundo conclusio, referendo ad sententias suprà adductas. Et in primis quod invocatio Sanctissimæ Trinitatis non sit de essentia absolutionis sacramentalis, manifestum videtur, cum in institutione Sacramenti penitentiae tantum dicatur, *Quorum remisit peccata, remittatur eis*, nec ulla fiat mentio divinarum personarum, sicut in institutione aut precepto Baptismi. Imò valde probabile est, omnem in forma absolutionis invocationem Trinitatis, nequaquam venialiter peccare, cum D. Thomas 3. p. qu. 4. art. 3. ad 3. dicat, *Relinquitur invocationem Trinitatis arbitrio Sacerdotis*, quod non diceret, si non posset Sacerdos sine culpa, saltè veniali, illam prætermittere.

Secundo, quod non debeat necessario poni illa particula, *Omnibus*, constat, tum quia non ponitur in rituali Romano iussu Pauli V. citato, tum etiam, quia penitens non potest absolvi à uno peccato mortali, quin absolvetur ab omnibus, & de venialibus saepe non fit absolutio, cum penitens de illis non peniteat, nec teneatur. Tertio, quod ly *apeccatis*, non sit de essentia absolutionis, patet ex dictis probationibus precedentiibus, nam ut ibi dicebamus, hæc verba *Absolvo te*, sufficienter, explicant, ratione circumstantiarum, absolutionem à peccatis, neque necesse est explicare materiam supra quam cadit absolutio sacramentalis, sicut in iudiciis humanis & civilibus. Non debet necessariò sententia exprimitur materiam iudicii; hoc enim ipso quod auditur rei accusatione, & tota causâ, Iudex pronuntiat hunc esse innocentem vel reum, satis declarat mentem suam.

Demum quod in solo verbo, *Absolvo*, non exprimitur sufficienter forma absolutionis, non minus certum videtur, cum in ea significari & exprimi debeat, absolutionem cadere super talem personam delinquentem, accusatam, convictam, penitentem, & confessam talia singularia peccata; unde Christus Joan. 20. dixit, *Quorum remisit peccata &c.* ubi & personam delinquentem, peccata manifestata à penitente præsentat. Ergo particula *Te*, non minus est de essentia formæ Sacramenti penitentiae, quam in forma Sacramenti Baptismi, & Confirmationis.